

Decyzja ramowa Rady 2004/68/WSiSW

z dnia 22 grudnia 2003 r.

dotycząca zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 29, art. 31 ust. 1 lit. e) oraz art. 34 ust. 2 lit. b),

uwzględniając wniosek Komisji [1],

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego [2],

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Plan działania Rady i Komisji dotyczący najlepszego wykonania postanowień Traktatu Amsterdamskiego dotyczących obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości [3], konkluzje Rady Europejskiej w Tampere oraz rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 kwietnia 2000 r. zawierają lub wzywają do podjęcia działań legislacyjnych przeciwdziałających seksualnemu wykorzystywaniu dzieci i pornografii dziecięcej, włączając wspólne definicje, zarzuty i kary.

(2) Wspólne działanie 97/154/WSiSW z dnia 24 lutego 1997 r. przyjęte przez Radę na podstawie art. K. 3 Traktatu o Unii Europejskiej dotyczące działań mających na celu zwalczanie handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci [4] oraz decyzja Rady 2000/375/WSiSW z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie zwalczania pornografii dziecięcej w Internecie [5] powinny wiązać się z dalszymi działaniami legislacyjnymi podejmowanymi w celu zmniejszenia różnic rozwiązań prawnych w Państwach Członkowskich i przyczyniającymi się do rozwoju efektywnej współpracy sądowej i organów ścigania przeciwko seksualnemu wykorzystaniu dzieci i pornografii dziecięcej.

(3) Parlament Europejski w rezolucji z dnia 30 marca 2000 r. dotyczącej komunikatu Komisji w sprawie wykonania środków do zwalczania seksualnej turystyki dziecięcej stwierdza, że dziecięca turystyka seksualna jest czynem przestępczym ściśle związanym z przestępstwami seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografią dziecięcą, i zwraca się do Komisji o przedłożenie Radzie wniosku w sprawie decyzji ramowej ustanawiającej minimalne zasady odnoszące się do znamion tych czynów przestępczych.

(4) Seksualne wykorzystywanie dzieci i pornografia dziecięca stanowi poważne naruszenie praw człowieka i podstawowego prawa dziecka do harmonijnego wychowania i rozwoju.

(5) Pornografia dziecięca, szczególnie poważna forma seksualnego wykorzystywania dzieci, upowszechnia się poprzez wykorzystanie nowych technologii i Internetu.

(6) Istotne działania podejmowane przez organizacje międzynarodowe muszą być uzupełniane działaniami podejmowanymi przez Unię Europejską.

(7) Konieczne jest, aby poważne czyny przestępcze, jak seksualne wykorzystywanie dzieci i pornografia dziecięca, były objęte wyczerpującą regulacją, zawierającą elementy składowe prawa karnego wspólne dla wszystkich Państw Członkowskich, włączając efektywne, proporcjonalne i odstrasżające sankcje, którym towarzyszy możliwie najszersza współpraca sądowa.

(8) Zgodnie z zasadami subsydiarności i proporcjonalności, niniejsza decyzja ramowa ogranicza się do minimum wymaganego do osiągnięcia tych celów na poziomie europejskim i nie wykracza poza zakres do tego konieczny.

(9) Przestępstwa seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej muszą podlegać karom wystarczająco surowym, by mogły znaleźć się w zakresie instrumentów już przyjętych dla zwalczania przestępczości zorganizowanej, takich jak wspólne działanie 98/699/WSiSW z dnia 3 grudnia 1998 r. przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie prania pieniędzy, identyfikacji, wykrywania, zamrażania, zajmowania i konfiskaty narzędzi oraz zysków pochodzących z przestępstwa [6] oraz wspólne działanie 98/733/WSiSW z dnia 21 grudnia 1998 r. przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie uznawania za przestępstwa karne uczestnictwa w organizacji przestępczej w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej [7].

(10) Specyfika zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci powinna doprowadzić Państwa Członkowskie do ustanowienia w prawie krajowym efektywnych, proporcjonalnych i odstrasżających sankcji. Sankcje te powinny być również odpowiednio dostosowane w odniesieniu do działań osób prawnych.

(11) Dzieci, będące ofiarami przestępstw, powinny być przesłuchiwane z uwzględnieniem wieku oraz stopnia ich rozwoju, do celów postępowania lub ścigania przestępstw objętych niniejszą decyzją ramową.

(12) Niniejsza decyzja ramowa nie narusza kompetencji Wspólnoty.

(13) Niniejsza decyzja ramowa powinna przyczynić się do zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej poprzez uzupełnienie instrumentów przyjętych przez Radę, takich jak wspólne działanie 96/700/WSiSW z dnia 29 grudnia 1996 r., przyjęte przez Radę na podstawie art. K3 Traktatu o Unii Europejskiej, ustanawiające program zachęt i wymiany dla osób odpowiedzialnych za zwalczanie handlu ludźmi i seksualnego wykorzystywania dzieci [8], wspólne działanie 96/748/WSiSW z dnia 16 grudnia 1996 r. przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej rozszerzające mandat udzielony Jednostce Europolu ds. Narkotyków [9], wspólne działanie 98/428/WSiSW z dnia 29 czerwca 1998 r., przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie utworzenia Europejskiej Sieci Sądowej [10], wspólne działanie 96/277/WSiSW z dnia 22 kwietnia 1996 r., przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, dotyczące ram dla wymiany sędziów łącznikowych w celu usprawnienia współpracy sądowej między Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej [11] oraz wspólne działanie 98/427/WSiSW z dnia 29 czerwca 1998 r.,

przyjęte przez Radę na podstawie art. K.3 Traktatu o Unii Europejskiej, w sprawie stosowania dobrej praktyki we wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych [12], jak też aktów przyjętych przez Radę Europejską i Radę, takich jak decyzja nr 276/1999/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 stycznia 1999 r. przyjmująca wieloletni plan działań Wspólnoty w zakresie promowania bezpieczniejszego korzystania z Internetu poprzez zwalczanie sprzecznych z prawem i szkodliwych treści w światowych sieciach komputerowych [13], decyzja nr 293/2000/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 stycznia 2000 r. przyjmująca program działania Wspólnoty (program Daphne) (2000–2003) w sprawie środków zapobiegawczych w walce przeciwko przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet [14],

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ RAMOWĄ:

Artykuł 1

Definicje

Do celów niniejszej decyzji ramowej:

- a) "dziecko" oznacza każdą osobę w wieku poniżej 18 lat;
- b) "pornografia dziecięca" oznacza materiał zawierający treści pornograficzne, które przedstawia lub prezentuje:
  - i) rzeczywiste dziecko uczestniczące w czynności wyrażnie seksualnej lub poddające się takiej czynności, w tym lubieżne okazywanie narządów płciowych lub miejsc intymnych dziecka; lub
  - ii) rzeczywistą osobę, która sprawia wrażenie, że jest dzieckiem, uczestniczącą lub poddającą się czynności określonej w ppkt i); lub
  - iii) realistyczne obrazy nieistniejącego dziecka, uczestniczącego lub poddającego się czynności określonej w ppkt i);
- c) "system komputerowy" oznacza urządzenie lub zespół wzajemnie połączonych lub powiązanych ze sobą urządzeń, z których jedno lub więcej dokonuje, zgodnie z programem, automatycznego przetwarzania danych;
- d) "osoba prawna" oznacza jakąkolwiek jednostkę posiadającą taki status zgodnie z prawem właściwym, z wyjątkiem państw lub innych organów publicznych wykonujących władzę państwową oraz publicznych organizacji międzynarodowych.

Artykuł 2

Przestępstwa związane z seksualnym wykorzystaniem dzieci

Każde Państwo Członkowskie podejmie niezbędne środki w celu zapewnienia poddania karze następujących czynów popełnionych umyślnie:

- a) zmuszanie dziecka do prostytucji lub udziału w przedstawieniach pornograficznych, lub czerpanie z tego zysku, albo wykorzystywanie dziecka w inny sposób do takich celów;

- b) nakłanianie dziecka do prostytucji lub udziału w przedstawieniach pornograficznych;
- c) uczestnictwo w czynnościach o charakterze seksualnym z udziałem dziecka:
  - i) z użyciem przymusu, siły lub groźby;
  - ii) w zamian za pieniądze lub inne wynagrodzenie jako opłatę za udział dziecka w czynnościach o charakterze seksualnym;
  - iii) poprzez wykorzystanie stosunku zaufania, władzy lub wpływu na dziecko.

Artykuł 3

Przestępstwa związane z pornografią dziecięcą

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia poddania karze następujących czynów popełnionych umyślnie, bez względu na to, czy zostały popełnione z wykorzystaniem systemu komputerowego, jeżeli zostały popełnione bez uprawnienia:

- a) produkcja pornografii dziecięcej;
- b) dystrybucja, rozpowszechnianie lub przesyłanie materiałów z pornografią dziecięcą;
- c) dostarczanie lub udostępnianie materiałów z pornografią dziecięcą;
- d) nabywanie lub posiadanie materiałów z pornografią dziecięcą.

2. Państwo Członkowskie może wyłączyć z zakresu odpowiedzialności karnej czyn związany z pornografią dziecięcą:

- a) określony w art. 1 lit. b) ppkt ii), gdy osoba rzeczywista, która sprawia wrażenie, że jest dzieckiem w chwili prezentacji, miała 18 lub więcej lat;
- b) określony w art. 1 lit. b) ppkt i) i ii) w przypadku produkcji i posiadania, gdy wizerunki dzieci, które osiągnęły wiek wystarczający do wyrażenia zgody na swój udział w czynnościach o charakterze seksualnym, są produkowane lub znajdują się w posiadaniu za ich zgodą i wyłącznie dla ich prywatnych celów. Nawet jeżeli wyrażenie zgody zostało potwierdzone, nie zostanie ona uznana za ważną, jeżeli dla jej uzyskania sprawca wykorzystał np. przewagę wiekową, dojrzałość, pozycję, status, doświadczenie lub zależność pokrzywdzonego;
- c) określony w art. 1 lit. b) ppkt iii), gdy zostało stwierdzone, że materiały pornograficzne są produkowane lub znajdują się w posiadaniu osoby je produkującej wyłącznie dla jej prywatnego użytku, w takim zakresie, w jakim materiały pornograficzne określone w art. 1 lit. b) ppkt i) i ii) nie zostały wykorzystane do celów ich produkcji, a także pod warunkiem że czyn ten nie stwarza ryzyka rozpowszechnienia takich materiałów.

Artykuł 4

Podżeganie, pomocnictwo, usiłowanie

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia poddania karze podżegania lub pomocnictwa do popełnienia przestępstw określonych w art. 2 i 3.

2. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia poddania karze usiłowania popełnienia przestępstw określonych w art. 2 i art. 3 ust. 1 lit. a) i b).

Artykuł 5

Kary i okoliczności obciążające

1. Z zastrzeżeniem ust. 4, każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia poddania przestępstw określonych w art. 2, 3 i 4 karze pozbawienia wolności, której górna granica mieści się w przedziale od co najmniej 1 roku do 3 lat.

2. Z zastrzeżeniem ust. 4, każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia poddania następujących przestępstw karze pozbawienia wolności, której górna granica mieści się w przedziale od co najmniej 5 do 10 lat:

a) przestępstw określonych w art. 2 lit. a), polegających na "zmuszaniu dziecka do prostytucji lub udziału w przedstawieniach o charakterze pornograficznym" oraz przestępstw określonych w art. 2 lit. c) ppkt i);

b) przestępstw określonych w art. 2 lit. a), polegających na "czerpaniu zysku lub wykorzystywaniu dziecka w inny sposób do takich celów" oraz przestępstw określonych w art. 2 lit. b), w obydwu przypadkach w takim zakresie, w jakim odnoszą się one do prostytucji, gdy zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:

- pokrzywdzonym jest dziecko w wieku niewystarczającym, według prawa krajowego, do wyrażenia zgody na swój udział w czynnościach o charakterze seksualnym,

- sprawca celowo lub lekkomyślnie naraża życie dziecka,

- przestępstwa popełniono z użyciem przemocy lub spowodowały dziecku poważną szkodę,

- przestępstwa zostały popełnione w ramach organizacji przestępczej w rozumieniu wspólnego działania 98/733/WSiSW, bez względu na wysokość kary określonej w tym wspólnym działaniu;

c) przestępstw określonych w art. 2 lit. a), polegających na "czerpaniu zysku lub wykorzystywaniu dziecka w inny sposób do takich celów" oraz przestępstw określonych w art. 2 lit. b), w obydwu przypadkach w takim zakresie, w jakim odnoszą się one do przedstawień o charakterze pornograficznym, w art. 2 lit. c) ppkt ii) i iii), art. 3 ust. 1 lit. a), b) i c), w przypadku gdy pokrzywdzonym jest dziecko w wieku niewystarczającym, według prawa krajowego, do wyrażenia zgody na swój udział w czynnościach o charakterze seksualnym, a także gdy zachodzi co najmniej jedna z okoliczności określonych w lit. b) tiret drugie, trzecie i czwarte niniejszego ustępu.

3. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia, aby osoba fizyczna skazana za jedno z przestępstw określonych w art. 2, 3 lub 4 mogła, jeśli

zachodzi taka konieczność, zostać czasowo lub stale pozbawiona prawa do prowadzenia działalności zawodowej związanej z nadzorem nad dziećmi.

4. Każde Państwo Członkowskie może wprowadzić inne sankcje, w tym sankcje i środki niemające charakteru karnego, dotyczące czynów związanych z pornografią dziecięcą określoną w art. 1 lit. b) ppkt iii).

Artykuł 6

Odpowiedzialność osób prawnych

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia, że osoba prawna może zostać uznana za odpowiedzialną za przestępstwo określone w art. 2, 3 i 4 popełnione na jej korzyść przez każdą osobę, działającą indywidualnie lub jako część organu osoby prawnej, która zajmuje kierownicze stanowisko w osobie prawnej, na podstawie:

- a) prawa do reprezentowania osoby prawnej;
- b) uprawnienia do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej; lub
- c) uprawnienia do sprawowania kontroli wewnątrz osoby prawnej.

2. Oprócz przypadków przewidzianych w ust. 1, każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia, że osoby prawne mogą zostać uznane za odpowiedzialne, gdy brak nadzoru lub kontroli przez osobę określoną w ust. 1 umożliwił popełnienie przestępstwa określonego w art. 2, 3 i 4 przez osobę podlegającą osobie prawnej na korzyść tej osoby prawnej.

3. Odpowiedzialność osób prawnych zgodnie z ust. 1 i 2 nie wyklucza postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym, które są sprawcami, podżegaczami lub pomocnikami do przestępstwa określonego w art. 2, 3 i 4.

Artykuł 7

Sankcje wobec osób prawnych

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia, że osoba prawna uznana za odpowiedzialną zgodnie z art. 6 ust. 1 podlega skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom, które obejmują grzywny mające charakter karny lub niemające takiego charakteru oraz mogą obejmować inne sankcje, takie jak:

- a) pozbawienie prawa do korzystania z pomocy i świadczeń publicznych;
- b) czasowe lub stałe pozbawienie prawa do prowadzenia działalności gospodarczej;
- c) oddanie pod nadzór sądu;
- d) sądowy nakaz rozwiązania osoby prawnej; lub

e) czasowe lub stałe zamknięcie pomieszczeń wykorzystanych do celów popełnienia przestępstwa.

2. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia, że osoba prawna pociągnięta uznana za odpowiedzialną zgodnie z art. 6 ust. 2 podlega skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom lub środkom.

Artykuł 8

Jurysdykcja i ściganie

1. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu ustalenia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstw określonych w art. 2, 3 i 4, gdy:

a) przestępstwo zostało popełnione w całości lub w części na jego terytorium;

b) sprawca jest jednym z jego obywateli; lub

c) przestępstwo zostało popełnione na korzyść osoby prawnej mającej swą siedzibę na jego terytorium.

2. Państwo Członkowskie może zdecydować, iż nie będzie stosować lub będzie stosować tylko w szczególnych sprawach lub okolicznościach reguły dotyczące jurysdykcji określone w ust. 1 lit. b) i c), w przypadku gdy przestępstwo zostało popełnione poza jego terytorium.

3. Państwo Członkowskie, które zgodnie ze swym prawem krajowym nie wydaje własnych obywateli, podejmuje niezbędne środki w celu ustanowienia swojej jurysdykcji w odniesieniu do przestępstwa określonego w art. 2, 3 i 4 i, jeśli to konieczne, ich ścigania, gdy popełnione ono zostało przez jednego z jego obywateli poza jego terytorium.

4. Państwa Członkowskie informują odpowiednio Sekretariat Generalny Rady i Komisji, gdy zdecydują o stosowaniu ust. 2, jeśli to konieczne, ze wskazaniem szczególnych spraw i okoliczności, do których decyzja ta się odnosi.

5. Każde Państwo Członkowskie zapewnia, aby jego jurysdykcją objęte zostały sytuacje, gdy przestępstwo określone w art. 3 oraz, w odpowiednim zakresie, w art. 4, zostało popełnione z wykorzystaniem systemu komputerowego dostępnego z jego terytorium, bez względu na to, czy system ten znajduje się na jego terytorium.

6. Każde Państwo Członkowskie podejmuje niezbędne środki w celu umożliwienia ścigania, zgodnie z prawem krajowym, przynajmniej najpoważniejszych przestępstw określonych w art. 2 po osiągnięciu pełnoletności przez pokrzywdzonego.

Artykuł 9

Zapewnienie pokrzywdzonym ochrony i pomocy

1. Państwa Członkowskie zapewniają, że postępowanie i ściganie przestępstw objętych niniejszą decyzją ramową nie jest uzależnione od złożenia przez pokrzywdzonego

zawiadomienia o przestępstwie lub wniesienia oskarżenia przynajmniej w przypadkach, w których zastosowanie ma art. 8 ust. 1 lit. a).

2. Pokrzywdzeni przestępstwami określonymi w art. 2 powinni być traktowani jako ofiary szczególnie wrażliwe w rozumieniu art. 2 ust. 2, art. 8 ust. 4 i art. 14 ust. 1 decyzji ramowej Rady 2001/220/WSiSW z dnia 15 marca 2001 r. w sprawie pozycji ofiar w postępowaniu karnym [15].

3. Każde Państwo Członkowskie przyjmuje wszelkie możliwe środki w celu zapewnienia właściwej pomocy rodzinie pokrzywdzonego. W szczególności, każde Państwo Członkowskie, jeśli to konieczne i możliwe, stosuje art. 4 wskazanej wyżej decyzji ramowej w odniesieniu do rodziny, o której w nim mowa.

Artykuł 10

Zasięg terytorialny

Niniejsza decyzja ramowa ma zastosowanie do Gibraltaru.

Artykuł 11

Uchylenie wspólnego działania 97/154/WSiSW.

Wspólne działanie 97/154/WSiSW zostaje niniejszym uchylone.

Artykuł 12

Implementacja

1. Państwa Członkowskie podejmą środki niezbędne do wykonania niniejszej decyzji ramowej najpóźniej do dnia 20 stycznia 2006 r.

2. Do dnia 20 stycznia 2006 r. Państwa Członkowskie przekażą Sekretariatowi Generalnemu Rady i Komisji tekst przepisów wykonujących w prawie krajowym zobowiązania nałożone na nie niniejszą decyzją ramową. Do dnia 20 stycznia 2008 r. Rada w oparciu o raport sporządzony z wykorzystaniem tych informacji oraz pisemny raport Komisji, oceni, w jakim zakresie Państwa Członkowskie wykonały niniejszą decyzję ramową.

Artykuł 13

Wejście w życie

Niniejsza decyzja ramowa wchodzi w życie z dniem jej publikacji w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Sporządzono w Brukseli, dnia 22 grudnia 2003 r.

W imieniu Rady

A. Matteoli

Przewodniczący

[1] OJ C 62 E z 27.2.2001, str. 327.

[2] OJ C 53 E z 28.2.2002, str. 108.

[3] OJ C 19 z 23.1.1999, str. 1.

[4] OJ L 63 z 4.3.1997, str. 2.

[5] OJ L 138 z 9.6.2000, str. 1.

[6] OJ L 333, 9.12.1998, str. 1 Wspólne działanie, zmienione decyzją ramową 2001/500/WSiSW (OJ L 182, 5.7.2001, p. 1).

[7] OJ L 351, 29.12.1998, str. 1.

[8] OJ L 322 z 12.12.1996, str. 7.

[9] OJ L 342 z 31.12.1996, str. 4.

[10] OJ L 191 z 7.7.1998, str. 4.

[11] OJ L 105 z 27.4.1996, str. 1.

[12] OJ L 191 z 7.7.1998, str. 1.

[13] OJ L 33 z 6.2.1999, str. 1.

[14] OJ L 34 z 9.2.2000, str. 1.

[15] OJ L 82, 22.3.2001, str. 1.
